

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П.ДРАГОМАНОВА**

БОРИСОВА Тетяна Валеріївна

УДК 378.147.016:78

**МЕТОДИКА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ДО ЕСТЕТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ
МУЗИЧНО-ТЕАТРАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА**

**13.00.02 – теорія та методика навчання музики
і музичного виховання**

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук**

Київ – 2007

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано у Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор
Падалка Галина Микитівна,
 Національний педагогічний університет
 імені М.П.Драгоманова, професор кафедри
 фортепіанного виконавства та художньої культури.

Офіційні опоненти: доктор філософських наук, професор
Афанасьєв Юрій Львович,
 Державна академія керівних кадрів культури і мистецтв,
 завідувач кафедри мистецтвознавства та експертної діяльності;

кандидат педагогічних наук, старший науковий
 співробітник

Масол Людмила Михайлівна,
 Інститут проблем виховання АПН України, завідувач
 лабораторії естетичного виховання.

Провідна установа: Вінницький державний педагогічний університет
 імені Михайла Коцюбинського, кафедра ансамблевої гри та
 естрадного мистецтва, Міністерство освіти і науки України,
 м. Вінниця.

Захист відбудеться “17” травня 2007 р. о 14. 30 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.053.08 у Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова (01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (01601, м. Київ, вул. Пирогова, 9).

Автореферат розісланий “12” квітня 2007 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

А.В.Козир

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Нинішній переломний етап соціально-економічного розвитку України викликав значні позитивні зрушення в освітньо-культурній сфері, що відображаються в оновленні освітніх концепцій і парадигм. Відповідно до таких державних документів, як Державна національна програма “Освіта” (Україна XXI століття), Національна доктрина розвитку освіти України, Закон України “Про освіту”, Національна державна комплексна програма естетичного виховання, головний стратегічний напрямок вітчизняної освітньої політики концентрує увагу на формуванні високого духовного потенціалу кожного члена суспільства, його естетичних якостей.

Одним із оптимальних шляхів вирішення проблем естетичного розвитку особистості є широке запровадження виховних методик, заснованих на об’єднанні декількох мистецьких складових. Музичний театр, що акумулює широкий спектр художніх засобів виразності різноманітних мистецтв, містить значні можливості естетичного впливу на особистість. Через цей різновид художньо-виховної роботи відіграє особливо суттєву роль у сучасній школі. Ефективність використання художньо-творчих ресурсів театралізованого музикування в естетико-виховній роботі зі школярами знаходиться у безпосередній залежності від якості керівництва цим творчим процесом. Отже, підготовка фахівців, здатних кваліфіковано здійснювати художньо-виховну роботу в школі засобами музично-театрального мистецтва набуває особливого значення.

Широкий спектр наукових робіт, у яких ґрунтовно опрацьовано шляхи музичної підготовки студентів педагогічних університетів, представлено сучасною теорією і методикою навчання музики (Л.Арчажнікова, О.Олексюк, Г.Падалка, О.Ростовський, О.Щолокова). Різноманітні аспекти використання театральної педагогіки у становленні та розвитку педагогічної майстерності майбутніх учителів висвітлено у наукових дослідженнях В.Абрамяна, Н.Базилевич, Л.Дубини, Ю.Єлісовенка, І.Зязюна, Н.Миропольської, С.Соломахи.

У сучасній теорії естетичного виховання великого значення набувають проблеми поліхудожнього виховання учнівської молоді, представлені у роботах О.Бузової, Л.Масол, О.Шевнюк, Б.Юсова.

Питанням застосування музично-театральних форм і методів роботи у естетичному вихованні дітей присвячено науково-методичні розробки Т.Гризоглазової, О.Комаровської, О.Хижної, Л.Хлебнікової.

Аналіз науково-теоретичних праць дає можливість констатувати наявність зацікавленості вчених питаннями організації театральної діяльності школярів. Разом з тим поза увагою науковців залишаються питання методики підготовки майбутніх учителів музики до керівництва музично-театральною творчістю учнів. Досі не окреслені концептуальні засади, не з’ясовані методичні механізми, не досліджені умови практичної реалізації підготовки фахівців з естетичного

виховання учнів засобами саме музичного театру.

Соціально-педагогічна значущість проблеми естетичного виховання, сталий інтерес сучасної школи до театралізованих форм музичної діяльності та недостатність наукової розробки проблеми методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів музики до використання засобів музичного театру в художньо-виховній роботі з учнівською молоддю дали підстави для визначення теми дослідження: **„Методика підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва”**.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Тема дисертаційного дослідження є плановою у структурі науково-дослідницької роботи кафедри методики музичного виховання, вокалу та хорового диригування Кам'янець-Подільського державного університету з вивчення проблем музично-теоретичної та практичної спрямованості професійної підготовки студентів спеціальності „Музика”, входить до плану наукових досліджень кафедри методики музичного виховання та хорового диригування Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова і складає частину наукового напрямку „Зміст освіти, форми, методи і засоби підготовки вчителів”.

Тема дисертації затверджена Вченою радою Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (протокол № 3 від 28 жовтня 1999 р.) і узгоджена у Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки і психології АПН України (протокол № 3 від 13 квітня 2000 р.).

Об'єкт дослідження – процес музичної і методичної підготовки майбутніх учителів музики у системі вищої педагогічної освіти.

Предмет дослідження – методичне забезпечення підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами мистецтва музичного театру.

Мета дослідження – розробити, теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва.

Концептуальні ідеї дослідження. Підготовка майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва є одним із ефективних напрямів удосконалення теорії та методики навчання музики.

Результативність цього процесу значною мірою залежить від усвідомлення студентами функцій музично-театральної діяльності в естетичному розвитку дітей.

Вагомого значення слід надавати методичному забезпеченню взаємодії теоретичних та практичних основ процесу музично-театральної підготовки майбутніх учителів музики. Засвоєння теоретичних засад музично-театральної діяльності має підпорядковуватись формуванню у студентів практичних умінь та навичок (у сфері опанування елементами режисури, сценаристики та театралізованого музикування). Оволодіння практичними формами музично-театральної роботи

найпродуктивніше здійснюється в процесі засвоєння музично-фахових дисциплін і передбачає впровадження елементів театралізації у музичне виконавство.

Формування музично-театральних умінь має супроводжуватись цілеспрямованою методичною підготовкою студентів до педагогічного керівництва театральною діяльністю школярів, яка забезпечується ознайомленням із змістом та особливостями організації процесу театралізованого музикування учнів, а також із різними формами музично-театральної творчості дітей.

Інтеграційне набуття студентами мистецьких музично-театральних та педагогічних умінь передбачає певну етапність, що ґрунтується на послідовному переході від спонтанних мистецько-педагогічних дій до усвідомленого їх засвоєння.

Гіпотеза дослідження полягає у тому, що методика підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва буде ефективною, якщо забезпечити:

- усвідомлення майбутніми учителями значення музично-театральної діяльності в естетичному вихованні школярів;
- наповнення музично-фахового навчання майбутніх учителів музики різноманітними формами сценічно-театральної роботи;
- набуття студентами методичних умінь керівництва музично-театральною діяльністю школярів.

Відповідно до мети та гіпотези визначено такі **завдання** дослідження:

- розкрити сутність та зміст музично-театральної діяльності;
- проаналізувати наукову літературу з питань підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання учнівської молоді засобами музично-театрального мистецтва, виокремити її методичні проблеми;
- обґрунтувати критерії та показники підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва, визначити рівні та з'ясувати її сучасний стан;
- визначити зміст, методи та послідовність підготовки майбутніх учителів музики до керівництва процесом естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва;
- експериментально перевірити доцільність застосування розробленої методики підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва у процесі музично-фахового навчання студентів музичних спеціальностей вищих закладів освіти.

Методологічними та теоретичними засадами дослідження є:

- фундаментальні положення філософської науки про роль театру у культуротворчих процесах (Арістотель, Г.Гегель);
- провідні позиції психології та педагогіки щодо виховних функцій театрального мистецтва у формуванні особистості (В.Сухомлинський, А.Макаренко, В.Шацька, М.Бахтін, Л.Виготський, П.Симонов);
- загальнопедагогічні наукові концепції запровадження театральної педагогіки у підготовку вчителів (І.Зязюн, Н.Тарасевич, М.Лещенко);
- концепції мистецтвознавства щодо сутності мистецтва музичного театру, творчих засад музично-акторської та музично-режисерської майстерності (Л.Курбас, В.Мейєрхольд, В.Немирович-Данченко, Б.Покровський, К.Станіславський);
- наукові засади мистецької освіти та поліхудожнього виховання (Л.Масол, Н.Миропольська, О.Щолокова);
- теоретико-методичні ідеї дослідників художньо-естетичного виховання та музично-театральної діяльності дітей (І.Гадалова, Т.Гризоглазова, О.Комаровська, О.Мойсеєва, Л.Хлебнікова, О.Хижна).

У процесі реалізації завдань дослідження було використано такі теоретичні та емпіричні **методи**: аналіз філософської, психолого-педагогічної та мистецтвознавчої літератури з проблеми дослідження; систематизація та узагальнення науково-теоретичних і дослідних даних; анкетування; інтерв'ювання; бесіди; спостереження; педагогічний експеримент; кількісний та якісний аналіз отриманих результатів.

Організація дослідження. Наукове дослідження здійснювалось протягом 1998-2006 рр. у три етапи.

На першому етапі (1998-2002) проаналізовано філософську, психолого-педагогічну та мистецтвознавчу літературу з обраної проблеми, теоретично осмислено тему дослідження, обґрунтовано актуальність, визначено теоретичні та методологічні засади дослідження, його об'єкт, предмет, мету, гіпотезу та основні завдання дослідницької роботи. Здійснено первинне опрацювання та систематизацію теоретичного матеріалу.

На другому етапі (2002-2005) розроблено програму та методику дослідження, визначено провідні позиції, критерії та рівні підготовки, проведено констатувальний експеримент, на основі аналізу результатів діагностування визначено зміст і структуру формувального експерименту, здійснено апробацію розробленої методики підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва.

На третьому етапі (2005-2006) опрацьовано та узагальнено результати експерименту, перевірено висунуту гіпотезу, сформульовано висновки науково-дослідної роботи.

База дослідження. Дослідно-експериментальну роботу було проведено в Національному

педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова (м.Київ), Кам'янець-Подільському державному університеті, Миколаївському державному університеті імені В.О.Сухомлинського, а також у Мелітопольському державному педагогічному університеті. Експериментальним дослідженням було охоплено 223 студенти.

Наукова новизна дослідження.

Вперше розроблено методичні підходи до підготовки майбутніх учителів музики в галузі музично-театрального мистецтва, визначено роль і можливості впровадження елементів сценічно-театральної діяльності до процесу музичного навчання студентів у вищих педагогічних закладах, системно представлено критерії, показники і рівні підготовки студентів до естетико-виховної роботи у школі засобами музично-театрального мистецтва. *Уточнено* специфіку дитячої музично-театральної діяльності, функції музичного театру в естетичному вихованні школярів. *Подальшого розвитку* дістали положення щодо необхідності взаємодії мистецько-теоретичних і практичних, усвідомлюваних і неусвідомлюваних аспектів підготовки майбутніх учителів музики до художньо-виховної роботи в школі.

Теоретичне значення дослідження полягає у збагаченні і розширенні наукових уявлень щодо методики впровадження музично-театрального мистецтва до поліхудожнього виховання школярів та майбутніх учителів музики.

Практичне значення дослідження полягає у можливості запровадження спецкурсу “Основи педагогічного керівництва музично-театральною діяльністю школярів” і методичних рекомендацій щодо залучення студентів музичних спеціальностей у педагогічних університетах до елементарної акторської, режисерської, сценаристської діяльності з метою удосконалення їх загальномузичної та методичної підготовки до майбутньої діяльності в школі, а також в урізноманітненні наявних методик розвитку музично-театральної творчості дітей.

Вірогідність результатів та висновків дослідження забезпечується дотриманням сучасної методології науково-педагогічного пошуку, теоретичним обґрунтуванням вихідних положень, цілісною організацією дослідницької роботи, використанням адекватних поставленим завданням методів дослідження, проведенням дослідно-експериментальної роботи в умовах навчально-виховного процесу вищих педагогічних закладів, поєднанням кількісного та якісного аналізу отриманих результатів.

Апробація та впровадження результатів дослідження. Основні положення дослідження обговорювалися на Міжнародній конференції, присвяченій 190-й річниці з дня народження Т.Г.Шевченка (Кам'янець-Подільський, 2004), II Міжнародному конгресі українських істориків “Українська історична наука на сучасному етапі розвитку” (Кам'янець-Подільський, 2003), Всеукраїнській науково-практичній конференції “Виховна робота у ВНЗ: симбіоз нового і традиційного” (Кам'янець-Подільський, 2001), а також на звітних науково-практичних

конференціях викладачів Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова та Кам'янець-Подільського державного університету (2002-2005 рр.). Результати виконаної роботи обговорювались на засіданнях кафедри методики музичного виховання та хорового диригування Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова; кафедри методики музичного виховання, вокалу та хорового диригування Кам'янець-Подільського державного університету. Розроблена методика підготовки майбутніх учителів музики та методичні рекомендації щодо її діагностування впроваджувались у навчально-виховний процес Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова (довідка № 07-10/2439 від 06.12.06 р.), Мелітопольського державного педагогічного університету (довідка № 06/603 від 20.03.07 р.), Миколаївського державного університету імені В.О.Сухомлинського (довідка № 01/787-1 від 02.09.06 р.), Кам'янець-Подільського державного університету (довідка № 31 від 11.09.06 р.).

Публікації. Основні теоретичні положення і висновки дисертації викладені в 12 одноосібних публікаціях (загальний обсяг 3,9 авт. арк.), з них 4 статті опубліковано у фахових виданнях, затверджених ВАК України.

Структура дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел, що містить 275 найменувань (з них 11 іноземною мовою) та 8 додатків на 37 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 241 сторінку. Основний текст викладено на 183 сторінках. Робота містить 9 таблиць, 6 графіків та 4 діаграми.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність проблеми й вибір теми дослідження, визначено його об'єкт, предмет, мету та завдання; сформульовано гіпотезу, окреслено методологічну основу та теоретичні засади науково-дослідної роботи; представлено наукову новизну, теоретичне та практичне значення дослідження, наведено відомості про послідовність і зміст етапів науково-дослідної роботи, апробацію її результатів.

У **першому розділі** – „**Теоретичні засади застосування музично-театрального мистецтва у естетичному вихованні школярів**” проаналізовано філософську, психолого-педагогічну та мистецтвознавчу літературу; охарактеризовано сутність і зміст музично-театральної діяльності; визначено специфіку театралізованого музикування школярів та його функції в естетичному вихованні особистості; з'ясовано методичні проблеми підготовки організаторів і керівників шкільного музичного театру.

Концептуальним стрижнем музично-театральної діяльності, як визначається у дослідженні, є опора на синтетичну природу мистецтва музичного театру. Генеза осмислення даного феномену пов'язується із філософськими та мистецтвознавчими дослідженнями особливостей хорового виконавства та поліфункціональності хорів у системі давньогрецьких театрів (Арістотель) та

театральних постановок доби вітчизняного просвітництва (Л.Горка, Ф.Прокопович), з'ясуванням проблеми синтезу у мистецтві (Р.Вагнер, Г.Шпет), викристалізуванням єдиних художніх механізмів музично-театрального синтезу (Л.Курбас, В.Немирович-Данченко, Б.Покровський, К.Станіславський, С.Таїров), розробкою проектів синтетичного об'єднання компонентів музичного спектаклю сучасності (Ю.Владимиров, Ю.Любимов, Ю.Завадський).

Суттєвим внеском у розвиток мистецько-педагогічних досліджень в галузі музично-театральної діяльності дітей є науковий доробок видатних діячів мистецтва та педагогів (В.Верховинець, М.Леонтович, К.Орф, Н.Сац та ін.).

У результаті аналізу літератури встановлено, що провідною та визначальною структурною одиницею змісту музично-театральної діяльності є робота музично-театрального актора, головним завданням якого є ретрансляція музичного образу засобами театральної техніки. Роль організатора музично-театральної дії як естетичного феномена належить режисеру музичного театру. Головна особливість режисури музично-театральної вистави полягає у забезпеченні сценічного втілення композиторської партитури, що передбачає наявність режисерського задуму, розробленість мізансцен, спроектованість хореографічного, декоративного оздоблення вистави та її сценарно-літературну визначеність.

У розділі охарактеризовано ті аспекти занять музично-театральним мистецтвом, які мають особливе значення для естетичного виховання учнів та увиразнюються через низку функцій, визначених у дослідженні. Такими функціями є: *художньо-пізнавальна*, яка сприяє розширенню світогляду та збагаченню музично-театрального тезаурусу школярів; *емоційно-оцінна*, що спричиняє підвищення рівня емоційної чутливості учнів, їх здатності до оцінних дій у сфері естетичних явищ; *мистецько-творча*, що має на меті активізацію художньо-творчої діяльності учнівської молоді; *мистецько-комунікативна*, яку спрямовано на формування навичок творчої співпраці у мистецькому колективі та розвиток комунікативних якостей учасників музично-сценічної діяльності; *художньо-гедоністична*, стрижнем якої є збудження відчуття естетичної насолоди від художньої творчості, сприйняття елементів різних видів мистецтва та осягнення краси в їх інтегративному поєднанні.

Аналіз наукової літератури з досліджуваного явища свідчить про широку розробку питань підготовки майбутніх вчителів до естетичного виховання дітей засобами музичного мистецтва. Складено професіограму вчителя музики, розроблено теоретичні засади музично-естетичного розвитку студентів, окреслено культурологічні підходи до фахової підготовки майбутніх учителів музики.

У результаті вивчення науково-педагогічних праць з'ясовано, що проблеми підготовки майбутніх учителів до організації театрально-виховної роботи серед школярів також знайшли певне висвітлення у науковій літературі. Науковці підкреслюють значущість виразного мовлення,

розвиненість артистичних умінь, володіння режисерською майстерністю педагога для успішного керівництва театральною діяльністю школярів.

Опрацювання наукових джерел дало змогу дійти висновку, що проблеми організації музично-театральної діяльності учнів розглянуто значно повніше, ніж питання методики підготовки фахівців з керівництва музично-театральною діяльністю учнів. Так, нез'ясованим є значення методичної підготовки майбутнього учителя музики до художньо-виховної роботи із використанням засобів музично-театрального мистецтва у школі. Методичні проблеми підготовки майбутніх учителів музики до організації музично-театральної творчості дітей розглядаються відокремлено від музично-фахових завдань, не визначено шляхи впровадження елементів театральних технологій у систему музичної підготовки, не розглянуто конкретні методи і прийоми розвитку у майбутніх учителів інтегрованих умінь з музично-театрального мистецтва. Особливо суттєвими є прогалини у висвітленні питань методичної підготовки майбутніх учителів музики до організації музично-театральної діяльності школярів.

У другому розділі „Дослідно-експериментальна робота з підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами мистецтва музичного театру” визначено критерії та показники підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання учнівської молоді музично-театральними засобами, розроблено рівні підготовки студентів до виконання такої діяльності, наведено результати констатувального експерименту, опрацьовано методику й етапи реалізації процесу підготовки відповідних фахівців, проаналізовано результати формувального експерименту.

Критеріями підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва визначено: *міру зацікавленості музично-театральним мистецтвом як засобом естетичного виховання учнів*, що відображається в усвідомленні студентами естетико-виховної значущості музичного театру та перспективності його застосування в естетичному розвитку школярів, схильності до театралізації музичного матеріалу, бажанні використовувати у своїй професійній діяльності різноманітні форми музичних театралізацій; *міру інформативної обізнаності в галузі дитячого музично-театрального мистецтва*, що передбачає наявність знань щодо змісту музичного театру, його характерних ознак, психологічних засад здійснення музично-театральної діяльності, теоретичних надбань музичної педагогіки у сфері шкільного театрального музикування, основних форм, методів та прийомів застосування музичних театралізацій у шкільному естетико-виховному процесі; *ступінь сформованості музично-театральних (музично-акторських та музично-режисерських) умінь*, що виявляється у здатності до акторської подачі музично-образного матеріалу інтонаційними, тембровими, мімічними, пантомімічними засобами; спроможності до розробки сценаріїв; проектування художньо-декоративного оформлення, постановки мізансцен музично-театральної вистави та

забезпечення їх елементами хореографії; *міру здатності до методико-організаторської діяльності в галузі учнівської музично-театральної творчості*, що виявляється у виборі художнього матеріалу, відповідного віковим можливостям та запитам учнів; умінні коригувати взаємні стосунки учасників музично-сценічної роботи; використанні різноманітних форм шкільних музично-театральних постановок та прийомів рекламного забезпечення шкільної музично-театральної діяльності.

У процесі діагностики до уваги також приймалися глибина знань, ступінь усвідомленості та засвоєності дій кожним студентом, винахідливість та оригінальність у виконанні роботи, пов'язаної із досліджуваною проблемою.

Відповідно до критеріїв було визначено три *рівні підготовки* студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва. Студенти, віднесені до *високого рівня* підготовки, мають засвідчити значну зацікавленість музично-театральним мистецтвом як засобом естетичного розвитку учнів, широку обізнаність з питань музично-театрального мистецтва та методичних основ його застосування у процесі естетичного виховання шкільної молоді, достатню розвиненість музично-акторських та музично-режисерських умінь, що виявляється в оригінальності підходів до музично-сценічної роботи (розробка нешаблонних сценаріїв, відхід від стереотипів акторського відтворення художніх образів тощо). Студенти мають продемонструвати широкий спектр методико-організаторських умінь: уміти зробити достатньо повний та різнобічний педагогічний аналіз художнього матеріалу, розробити сценарій учнівської музичної театралізації, адекватної віковим можливостям її учасників, зацікавити школярів цим видом творчої роботи, залучити до неї значну кількість учнів.

У студентів, які мають бути віднесені до *середнього рівня*, мусить виявлятися певна схильність до власної участі у музично-театральній роботі, проте усвідомленість її естетико-виховного потенціалу прослідковується не до кінця. Знання щодо музичного театру як різновиду мистецтва, методико-педагогічного інструментарію керівництва музично-сценічною творчістю учнів та забезпечення її естетико-виховної результативності носять поверховий, фрагментарний характер.

Педагогічний аналіз музично-театрального матеріалу у студентів середнього рівня носить неглибокий характер, не всі напрямки педагогічної діагностики враховуються. Передбачається володіння лише окремими засобами акторського втілення та режисерського прочитання музично-образної тематики, нестабільність у творчому спрямуванні музично-театральної діяльності; відсутня оригінальність підходів у вирішенні музично-театральних проблем; у розроблених сценаріях не враховуються потреби естетичного розвитку дітей, їх інтереси та вікові можливості; уміння стимулювати творчу активність дітей в музично-театральній діяльності у таких студентів відсутні.

Студенти *низького рівня* підготовки мають характеризуватись пасивним ставленням до

музично-театральної діяльності, розпливчастістю уявлень щодо музично-театрального мистецтва як виду мистецтва, відсутністю методичних знань щодо організації театралізованого музикування учнівської молоді, неспроможністю до акторського втілення музичних образів, режисури постановочного матеріалу. У таких студентів відсутні навички педагогічної діагностики музично-театральних постановок, розроблені ними сценарії є досить примітивними і не відповідають потребам, запитам та можливостям школярів певної вікової категорії, ці студенти не володіють навичками заохочення дітей до участі у музично-театральній роботі.

За визначеними рівнями було обстежено 75 студентів у різних ВНЗ (Миколаївському державному університеті імені В.О.Сухомлинського, Кам'янець-Подільському державному університеті, Національному педагогічному університеті імені М.П.Драгоманова, Мелітопольському державному педагогічному університеті). Результати констатувального експерименту дозволили розподілити студентів за рівнями підготовки до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва таким чином: 1,3% - високий, 30,7% - середній, 68% - низький.

Аналіз результатів діагностики рівнів підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва дозволив зробити висновок, що традиційна музична і методична підготовка майбутніх учителів музики не забезпечує достатнього рівня підготовки до досліджуваного виду музично-педагогічної діяльності та засвідчив необхідність спеціальної методики підготовки майбутніх керівників учнівських музичних театрів.

Обґрунтування теоретичних засад підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва дозволило виокремити три провідні напрями методичного забезпечення цього процесу. Перший з них пов'язано із психологічним забезпеченням відповідної підготовки і передбачає необхідність формування у студентів стійких переконань щодо переваг залучення сучасних школярів до музично-театральної діяльності, щодо ефективності естетико-виховного впливу цього різновиду мистецтва. Другий напрям, мистецько-теоретичний, зумовлено потребами формування інформативної компетентності майбутніх фахівців, зокрема з питань специфіки роботи у мистецькій сфері музичного театру, особливостей художнього сприйняття та творчості, а також провідних засад організації процесу театралізованого музикування. Третій напрям, мистецько-практичний, зорієнтовано на формування у майбутніх педагогів специфічних музично-акторських та музично-режисерських умінь, а також здатності до музично-театральних постановок.

У процесі дослідження розроблено поетапну методику підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва.

Мета *першого етапу* підготовки полягає у формуванні позитивної мотивації майбутніх керівників процесу шкільного театрального музикування до музично-театральної творчості та

усвідомленні її ролі у естетичному вихованні учнівської молоді. Студенти залучаються до постановки концертних проєктів, за власним вибором долучаються до певних різновидів діяльності: режисерської творчості, акторської подачі музично-виконавського матеріалу, проектування декораційного оформлення та інших зовнішніх атрибутів концерту тощо. Важливою умовою досягнення результативності цього етапу роботи є опора на спонтанні дії, активізація рефлексивного осягнення студентами власних художніх проявів у галузі музично-театрального мистецтва. Педагогічний вплив ґрунтується на забезпеченні невимушеності творчих дій студентів, досягненні їх психологічної розкृतості.

Мета *другого етапу* полягає у розширенні теоретичної компетентності студентів щодо музично-театральної творчості та методичних засад естетичного виховання школярів засобами музичного театру, а також розвитку практичних умінь майбутніх учителів музики в галузі музично-сценічної діяльності. У даний період студенти залучаються до вивчення спецкурсу „Основи педагогічного керівництва музично-театральною діяльністю школярів” на елективних засадах. У процесі вивчення спецкурсу майбутні організатори учнівського музичного театру ознайомлюються із сутністю та жанрами музичного театру, різновидами театральних технологій опрацювання художнього матеріалу, психологічними особливостями музично-театрального сприйняття і творчості та основними методами художньо-педагогічного керівництва музичним театром у школі.

Передбачається, що набуття теоретичних знань відбувається паралельно із розвитком практичних музично-акторських та музично-режисерських умінь студентів. Методичний інструментарій реалізації завдань практичної підготовки студентів зосереджується на заняттях з музично-виконавських дисциплін як додатковий елемент навчання. Розвиток музично-акторських можливостей керівників музично-театральної діяльності школярів ґрунтується на впровадженні елементів театралізації до музичного виконавства (театральні жести і рухи в процесі хорового співу, театральні мімічні колорування в процесі виконання вокальних творів тощо). Основним засобом формування режисерських умінь виступає залучення студентів до режисури музично-виконавського репертуару (розробка сценарних партитур музичних творів, визначення цілісної концепції оперного спектаклю в процесі диригентського опрацювання його окремих фрагментів, переведення до відеоряду музичних асоціацій у процесі проєктивної розробки відеокліпів тощо). На відміну від попереднього етапу, де переважають спонтанні дії, навчання студентів на другому етапі відзначається цілеспрямованим та усвідомленим характером.

На *третьому етапі* підготовки студенти залучаються до художньо-виховної роботи зі школярами в процесі проходження педагогічної практики. Мета цього етапу полягає у первинному формуванні у студентів умінь педагогічного керівництва музично-театральною діяльністю учнів. Даний етап визначається застосуванням комплексу методико-практичних завдань, основним

змістом яких є: внесення коректив до готових сценаріїв згідно з реальними обставинами проходження практики, конкретних здібностей і художніх можливостей дітей та розробка оригінальних сценаріїв; підготовка варіантів бесід, спрямованих на доступне для дітей тлумачення акторських образів; музичне і акторське відпрацювання ролі з кожним із учасників спектаклю; режисерське тлумачення окремих мізансцен музично-театральної постановки і створення цілісного режисерського плану музичної театралізації; створення проектів рекламного забезпечення учнівської музично-театральної діяльності, декоративного оформлення тощо.

Результати експериментального впровадження методики та їх аналіз засвідчили ефективність розробленої методики, оскільки вона сприяє збільшенню обсягу та якості теоретичних знань, практичних музично-театральних і методико-організаторських умінь, а також формуванню позитивної мотивації студентів до використання засобів музично-театрального мистецтва у майбутній музично-педагогічній роботі. Динаміку змін рівнів підготовки студентів контрольної та експериментальної груп відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

Динаміка змін рівнів підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва

Групи	Кількість студентів	Час проведення контрольного (попереднього) зрізу	Рівні					
			Високий		Середній		Низький	
			Абс.	%	Абс.	%	Абс.	%
ЕГ	73	На початку експериментальної роботи	0	0	9	12,3	64	87,7
		Після завершення експериментальної роботи	7	9,6	44	60,3	22	30,1
КГ	75	На початку експериментальної роботи	1	1,3	12	16	62	82,7
		Після завершення експериментальної роботи	1	1,3	23	30,7	51	68

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення проблеми методичного забезпечення підготовки педагогічних кадрів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва. Розроблено поетапну методику формування мотивації, теоретичної компетентності, а також розвитку практичних умінь майбутніх учителів музики в галузі музично-сценічної діяльності та педагогічного керівництва музично-театральною діяльністю учнів. Дані, отримані в ході теоретичного та експериментального дослідження, в цілому підтвердили гіпотезу і дали підстави для таких висновків:

1. У результаті аналізу й узагальнення наукової літератури визначено, що театр є різновидом мистецтва, що відображає життя в сценічній дії, яку виконують актори перед глядачами. Сутнісною ознакою музично-театральної діяльності виступає пріоритет музики над іншими засобами театрально-сценічної репрезентації. Дитячий музичний театр, вбираючи провідні ознаки професійного театру, має специфіку, зумовлену можливостями художнього сприйняття та творчості дітей. У дослідженні акцентується положення щодо високого естетико-виховного потенціалу музично-театральної діяльності школярів, функціями якої визначено художньо-пізнавальну, емоційно-оцінну, мистецько-творчу, мистецько-комунікативну та художньо-гедоністичну. Вказані функції системно охоплюють процес естетичного розвитку учнів в єдності активізації їх пізнавального інтересу, стимулювання до переживання і оцінки явищ дійсності та мистецтва, заохочення до художньої діяльності, забезпечення продуктивного спілкування між собою на ґрунті мистецтва та отримання естетичної насолоди від споглядання і творення прекрасного.

2. Аналіз наукової літератури виявив відсутність цілісної методичної концепції щодо підготовки майбутніх учителів музики до організації музично-театральної діяльності учнів, недостатню розробку методів формування у студентів театрально-сценічних умінь в процесі музичного навчання та відокремленість проблематики музичного навчання і методичної підготовки майбутніх учителів музики від потреб художньо-виховної роботи в сучасній школі, зокрема від завдань поліхудожнього виховання учнівської молоді.

3. Обґрунтовані в процесі дослідження критерії та рівні підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва спрямовано на забезпечення об'єктивності у виявленні результатів експерименту, цілісне їх охоплення, всебічний аналіз результативності запропонованої методики. Визначення міри зацікавленості студентів музично-театральним мистецтвом як засобом естетичного виховання школярів, міри інформативної обізнаності в галузі дитячого музично-театрального мистецтва, ступеню сформованості музично-акторських і музично-режисерських умінь студентів та міри їх здатності до методико-організаторської діяльності в галузі учнівської музично-театральної творчості сприяє логічному та вмотивованому підходу до класифікації експериментальних даних. У результаті

діагностування існуючого стану музичної та методичної підготовки майбутніх керівників шкільних музичних театрів виявлено відсутність театральної спрямованості занять у музично-виконавських класах, недостатню насиченість теоретичних курсів специфічною музично-театральною інформацією, переважне зосередження мотиваційних векторів підготовки у площині суто музичної діяльності майбутніх учителів музики.

4. Система викладання музичних та методичних дисциплін містить оптимальний ресурс можливостей для підготовки майбутніх учителів музики до керівництва музично-театральною діяльністю дітей. Провідним інструментом розвитку методики відповідної підготовки виступає впровадження елементів театральних технологій до процесу музично-виконавського розвитку майбутніх учителів. Театралізовані форми роботи, будучи додатковим засобом навчання, водночас збагачують і розширюють можливості студентів у художньо-образному сприйнятті та інтерпретації музики. Зміст і структура підготовки передбачає тривимірність підходів (психологічний, мистецько-теоретичний та мистецько-практичний) до досягнення специфіки естетичного виховання школярів засобами мистецтва музичного театру.

5. Удосконалення змісту підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва передбачає розширення та упорядкування теоретичних відомостей майбутніх учителів музики в напрямку сконцентрованої подачі інформації з трьох напрямків знання – мистецтвознавства, психології та педагогіки в процесі викладання спецкурсу. Проблемний виклад теоретичного матеріалу та підпорядкування його практичним методичним завданням сприяють збагаченню загальної мистецької ерудиції, усвідомленню студентами ролі театального мистецтва в поліхудожньому вихованні школярів.

6. Методична інструментовка підготовки включає застосування широкого діапазону способів взаємодії викладачів та студентів з метою надання психологічної підтримки майбутнім учителям у набутті нових умінь з театального мистецтва, активізації варіативно-творчих засад їх мистецького навчання шляхом введення елементів театралізації до процесу освоєння музично-виконавських умінь, розширення поліхудожньої компетентності та практичного оволодіння методичними прийомами залучення школярів до музично-театральної діяльності.

7. Методика підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва передбачає певну послідовність: від формування зацікавленості музично-театральним мистецтвом через оволодіння теоретичними знаннями щодо специфіки музичного театру, основ музично-театральної творчості учнівської молоді та практичними вміннями в галузі власної музично-сценічної творчості до освоєння методичних засобів організації музичного театру у школі.

8. Методика підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва включає три етапи, що забезпечують поступовий перехід від

спонтанних до усвідомлених мистецько-педагогічних дій студентів. У цілому хід підготовки майбутніх учителів музики до означеної діяльності є керованим цілісним творчим процесом, в результаті якого формується різнобічна компетентність педагога, який здатен активно виявити себе у практичній реалізації виховного потенціалу музично-театрального мистецтва в школі.

9. Ефективність розробленої методики підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва підтверджено результатами експериментального дослідження, які свідчать про суттєве зростання позитивної мотивації, збільшення обсягу теоретичних знань і практичних умінь майбутніх учителів музики в галузі музично-театрального мистецтва та методики його впровадження в художньо-виховній роботі зі школярами.

Проблема підготовки студентів до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва складна й багатогранна. У подальшій її розробці перспективними є такі аспекти: розвиток духовної культури особистості в процесі музично-театральної діяльності; музично-театральна діяльність як напрям поліхудожнього виховання студентів педагогічних університетів; теоретичні й методичні засади впровадження елементів сценічно-театральної дії у систему музично-педагогічної освіти.

Проведене дослідження створює підстави для розробки методичних рекомендацій Міністерству освіти і науки України щодо розширення функцій музично-педагогічної освіти, введення до навчальних планів і програм обґрунтованих пропозицій, які сприяли б розвитку в майбутніх учителів музики умінь педагогічного керівництва музично-театральною творчістю школярів, введення додаткової спеціалізації “Керівник шкільного музичного театру”, створення відповідних спецкурсів.

Основні положення дисертації відображено у таких публікаціях:

1. Борисова Т.В. Особливості психолого-педагогічної підготовки керівників дитячих музичних театрів у сучасних умовах //Збірник наукових праць Кам’янець-Подільського державного педагогічного університету. Серія педагогічна. – Вип. IV. – Кам’янець-Подільський: Абетка, 2001 – С. 197-199.
2. Борисова Т.В. Театральні жести і рухи у хоровому виконавстві як засіб підвищення ефективності підготовки студентів до керівництва музично-драматичною діяльністю школярів //Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики: Збірник наукових праць / Ред. кол. Гузій Н.В. (відп. ред.) та інші. – Вип. 8. – К., НПУ, 2003. – С. 68-72.
3. Борисова Т.В. Філософсько-сутнісні характеристики театральної дії в естетично-виховному контексті //Збірник наукових праць Кам’янець-Подільського державного університету. Серія педагогічна. – Випуск V. – Кам’янець-Подільський: Медобори (ПП Мошак М.І.), 2003. – С. 164-166.

4. Борисова Т.В. Специфіка музично-театральної діяльності школярів //Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського державного університету. Серія педагогічна. – Випуск VI. – Кам'янець-Подільський: ПП Мошак М.І., 2005. – С. 141-145.
5. Борисова Т.В. Музично-театральна діяльність як засіб формування творчого потенціалу майбутнього вчителя музики //Виховна робота у вищих навчальних закладах: симбіоз нового і традиційного: Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2001. – С. 238-241.
6. Борисова Т.В. Художньо-драматургічні основи створення сценарію шкільної музичної театралізації //Наукові праці Кам'янець-Подільського державного педагогічного університету: Збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів і аспірантів, присвяченої 85-й річниці Української національно-демократичної революції, 15-16 квітня 2002 року: В 2-х томах. – Т. 2. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний педагогічний університет: інформаційно-видавничий відділ, 2002. – С. 110-111.
7. Борисова Т.В. Музично-театральний аспект творчої спадщини М.Д.Леонтовича //Матеріали до українського мистецтвознавства. Микола Леонтович і сучасна освіта та культура (до 125-річчя від дня народження). Науковий збірник. Вип. 4. – Київ – Кам'янець-Подільський: Медобори (ПП Мошак М.І.), 2003. – С. 12-14.
8. Борисова Т.В. Художньо-методичні засади формування акторських умінь у процесі професійної підготовки майбутніх учителів музики //Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету: Збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів і аспірантів. Випуск 2. В 2-х томах. – Т. 1. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2003. – С. 299-300.
9. Борисова Т.В. Теоретико-методичні засади підготовки фахівців з естетичного виховання школярів засобами театрального мистецтва у вищих навчальних закладах країн світу //Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету: Збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів і аспірантів. – Випуск 3. В 3-х томах. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський державний університет, інформаційно-видавничий відділ, 2004. – Т. 1. – С. 273-275.
10. Борисова Т.В. Особливості режисерської підготовки студентів до керівництва музично-театральною діяльністю школярів //Науковий вісник Національної музичної академії України імені П.І. Чайковського. Випуск 35. Актуальні проблеми викладання музичних дисциплін у вищій школі. Збірка статей. – Київ, 2004. – С. 115-123.
11. Борисова Т.В. Деякі аспекти взаємозв'язку творчості Т.Г. Шевченка і театрального мистецтва //Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету: Філологічні науки. –

Кам'янець-Подільський: Оіюм, 2005. – Випуск 9: За матеріалами міжнародної конференції, присвяченої 190-й річниці з дня народження Т.Г. Шевченка (17-19 травня 2004 року). – С. 359-367.

12. Борисова Т.В. Історичний досвід використання театрального мистецтва педагогічно-просвітницькою спільнотою України //II Міжнародний конгрес українських істориків “Українська історична наука на сучасному етапі розвитку”. Кам'янець-Подільський, 17-18 вересня 2003 р. Доповіді та повідомлення. Українське Історичне Товариство, Інститут історії України НАН України, Кам'янець-Подільський державний університет, Редактори: Л.Винар, О.Завальнюк. – Кам'янець-Подільський; Київ; Нью-Йорк – Острого: Вид-во НаУОА, 2006. – Т. 2. – С. 380-385.

Борисова Т.В. Методика підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання музики і музичного виховання. – Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова, Київ, 2006.

Дисертацію присвячено проблемі методичного забезпечення підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва. Охарактеризовано сутність та зміст музично-театральної діяльності, визначено її естетико-виховну значущість, проаналізовано методичні проблеми підготовки майбутніх учителів музики до ефективного використання засобів музичного театру в естетико-виховному процесі школи.

Визначено та обґрунтовано критерії, показники, рівні підготовки студентів музичних спеціальностей до естетичного виховання учнівської молоді засобами музичного театру. Розроблено та апробовано поетапну методику підготовки майбутніх учителів музики до естетичного виховання школярів засобами музично-театрального мистецтва.

Ключові слова: методика підготовки, музично-театральна діяльність, естетичне виховання, актор музичного театру, музична режисура, методико-організаторські уміння.

Борисова Т.В. Методика подготовки будущих учителей музыки к эстетическому воспитанию школьников средствами музыкально-театрального искусства. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.02 – теория и методика обучения музыке и музыкального воспитания. – Национальный педагогический университет имени М.П.Драгоманова, Киев, 2006 г.

Диссертация посвящена проблеме методического обеспечения подготовки будущих учителей музыки к эстетическому воспитанию школьников средствами музыкально-театрального искусства.

В диссертации представлен анализ научно-методической литературы, в результате

которого определено, что сущностным признаком творческой деятельности в сфере музыкального театра выступает приоритет музыки над другими средствами театрально-сценической репрезентации художественно-образного материала. Школьный музыкальный театр, базируясь на основных принципах профессионального театра, имеет свою специфику, обусловленную возможностями художественного восприятия и творчества детей.

Выявлены функции музыкально-театральной деятельности детей: художественно-познавательная, эмоционально-оценочная, художественно-творческая, художественно-коммуникативная, художественно-гедонистическая.

Выявлены основные направления методики подготовки: психологическая, художественно-теоретическая и художественно-практическая. Разработана система критериев определения степени подготовки будущих учителей музыки к исследуемому виду художественно-педагогической деятельности: *степень заинтересованности будущих учителей музыки музыкально-театральным искусством как средством эстетического воспитания школьников, степень информационной эрудиции в области детского музыкально-театрального искусства, степень сформированности музыкально-театральных (музыкально-артистических и музыкально-режиссерских) умений, степень способности к методико-организаторской деятельности в области музыкально-театрального творчества учащихся*. Определены уровни подготовки студентов к эстетическому воспитанию школьников средствами музыкального театра: высокий, средний, низкий.

Основу исследовательской работы составляет разработка и апробация поэтапной методики подготовки будущих учителей музыки к использованию средств музыкального театра в эстетическом воспитании школьников. Она базируется на концептуальных идеях: мотивационного обеспечения подготовки; взаимодействия теоретических и практических основ обучения будущих учителей музыки; единства художественно-творческой и методической направленности преподавания музыкальных дисциплин.

Определены *три этапа* разработанной методики подготовки, которые обеспечивают постепенный переход от *формирования заинтересованности музыкально-театральным искусством* (постановка концертных проектов, вовлечение в сферу музыкально-сценического творчества) через *овладение теоретическими знаниями относительно специфики музыкального театра, основ музыкально-театрального творчества учащихся* (изучение теоретического материала спецкурса), *музыкально-театральными практическими умениями* (внедрение элементов театрализации в процесс музыкального исполнительства, разработка сценарных партитур музыкального произведения, определение целостной концепции спектакля в процессе дирижерской работы над его отдельными фрагментами, проективная разработка видеоклипов), к *освоению методических средств организации музыкального театра в школе* (подготовка вариантов бесед

художественно-методического характера; музыкальная и артистическая отработка ролей с школьниками; создание проектов рекламного обеспечения музыкальных театрализаций, их декоративного оформления в процессе прохождения педагогической практики).

Результатом апробации разработанной методики стали положительные изменения подготовки участников экспериментальной группы к эстетическому воспитанию школьников средствами музыкально-театрального искусства: отмечается наличие четких мотивационных ориентиров относительно эстетико-воспитательного значения музыкально-театральной деятельности детей, увеличение объема и качества искусствоведческих и музыкально-педагогических знаний в области детских музыкальных театрализаций, сформированность практических музыкально-театральных и методико-организаторских умений будущих руководителей музыкально-театральной деятельности школьников.

Ключевые слова: методика подготовки, музыкально-театральная деятельность, эстетическое воспитание, актер музыкального театра, музыкальная режиссура, методико-организаторские умения.

Borysova T.V. The methodology of training music teachers to provide esthetic education to school students by means of music and drama. – Manuscript.

The candidate of pedagogical sciences thesis, major – 13.00.02 – theory and methods of teaching music and music education. - M.P. Dragomanov National Teachers University, Kyiv, 2006.

The dissertation investigates the issue of ensuring methodological preparation of future music teachers to esthetic education of school students by means of music and drama. We have characterized the essence and content of music and drama activities, defined their esthetic educational significance and analyzed methodological problems of training future music teachers to use the music theater means efficiently in esthetic education.

We have determined and justified the criteria, indicators and levels of preparation of students majoring in music to educating school students esthetically by music theater means. We have developed and tested a step-by-step methodology of preparing future music teachers for esthetic education of school students by music and drama means.

Key words: training methodology, music and drama activities, esthetic education, music theater actor, music directing, methodological and organizational skills.